

M-CHAT (Modified Checklist for Autism in Toddlers) Tarama Testi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *M-CHAT (Modified Checklist for Autism in Toddlers) Tarama Testi*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=25454>

Özet

M-CHAT (Modified Checklist for Autism in Toddlers) Tarama Testi, küçük çocuklarda Otizm Spektrum Bozukluğu (OSB) riskini erken dönemde tespit etmek amacıyla tasarlanmıştır, ebeveyn tarafından doldurulan kritik bir tarama testi araçtır. Bu ölçek, genellikle 16 ila 30 ay arasındaki çocuklar değerlendirilmek için kullanılır ve sosyal iletişim, ortak dikkat ve kısıtlayıcı/tekrarlayıcı davranışlar gibi otizmle ilişkili davranışsal belirtilere odaklanır.

Sunulan giriş, ölçeğin Türkiye'deki bir adaptasyon ve geçerlik-güvenirlilik çalışmasına dayanmaktadır. Meda Kondolot tarafından 2014 yılında Hacettepe Üniversitesi'nde hazırlanan doktora tezi, M-CHAT'ın Türkçe versiyonunun psikometrik özelliklerini araştırmış ve özellikle Kayseri'deki 18-24 aylık çocuk popülasyonunda OSB sıklığı ve çevresel faktörlerin rolünü incelemiştir.

Anahtar Kelimeler

M-CHAT, Otizm Spektrum Bozukluğu, Erken Tarama, Toddler, Psikometri, Geçerlik, Güvenirlilik, Adaptasyon.

Yazarlar

Orijinal Geliştiriciler: Diana Robins, Deborah Fein ve Marianne Barton. Türk Adaptasyonu Sorumlu Yazar: Meda Kondolot.

Amaç

M-CHAT'ın temel amacı, klinik bir tanı koymaktan ziyade, gelişimsel gecikmeler veya Otizm Spektrum Bozukluğu riski taşıyan küçük çocuklar (özellikle 18 ila 24 aylık) hızlı ve etkili bir şekilde belirleyerek erken müdahale programlarına yönlendirmektir. Erken teşhis ve müdahale, OSB olan çocukların uzun vadeli gelişimsel sonuçları üzerinde kritik bir etkiye sahiptir.

Türk adaptasyon çalışmasının özel amacı ise, M-CHAT'ın Türkçe konuşulan popülasyonda kültürel olarak uygun ve güvenilir bir tarama aracı olarak kullanılabileceğini doğrulamak, aynı zamanda Kayseri bölgesindeki küçük çocuklarda OSB prevalansını tespit etmektir.

Yapı

M-CHAT, ebeveynlerin çocuklarının belirli davranışları gözlemlemesine dayanan 20 maddeden oluşur. Ölçek, özellikle otizmin çekirdek belirtileri alanları olarak kabul edilen üç ana davranışsal boyutu ölçmeyi hedefler:

Ortak Dikkat ve Sosyal İletişim: Çocuğun parmakla işaret etme, göz teması kurma, taklit etme ve bakışlarını dikkatini çekmek için nesneleri gösterme yeteneği.

Sembolik Oyun ve Hayal Gücü: Çocuğun oyuncaklarla veya günlük nesnelerle yaratıcı ve imajel oyunlar oynama kapasitesi.

Kesitli ve Tekrarlayıcı Davranışlar: Stereotipik hareketler, alımladık nesne kullanımı veya çevresel değişimlere aşırı tepki verme gibi davranışlar.

Geçerlik

M-CHAT'ın orijinal versiyonu, yüksek hassasiyet (sensitivity) göstererek, otizm riski taşıyan çocukların büyük bir çoğunluğunu doğru bir şekilde tespit etme yeteneğine sahiptir. Ancak, özgüllüğü (specificity) orta düzeyde olup, bazen risk taşımayan çocuklar da yüksek riskli olarak işaretleyebilir. Bu nedenle M-CHAT-R/F (Revize Edilmiş ve Takip Görülmesi) versiyonu geliştirilmiştir.

Kondolot'un (2014) doktora tezi, M-CHAT'ın Türk popülasyonunda geçerliliğini incelemiş olması nedeniyle, kaynak içerikte spesifik geçerlik katsayıları (örn., kriter geçerliliği, yapı geçerliliği) belirtilmemiştir ('-'). Bu tür adaptasyon çalışmalarında genellikle tanısal araçlarla (örneğin, ADOS veya ADI-R) karşılaştırmalı analizler yapılarak testin Türk kültürü ve dili bağlamında tanısal doğruluğu belirlenir.

Güvenirlik

Orijinal M-CHAT, genellikle yüksek düzeyde iç tutarlılık (Cronbach Alfa) ve test-tekrar test güvenilirliği sergilemektedir. Bu, ölçek maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı yapıyı ölçtüğünü ve sonuçların zaman içinde istikrarlı olduğunu gösterir.

Türkçe adaptasyon çalışması'nın güvenilirlik sonuçları, kaynak içerikte belirtilmemiştir ('-'). Ancak adaptasyon sürecinde, ölçeğin iç tutarlılığı ve uygulayıcılar arasındaki güvenilirliğinin Türk örnekleminde de kabul edilebilir düzeyde olduğunu raporlanmasını beklenir. Güvenirlik analizleri, ölçeğin tarama amaçlı kullanımı'nın tutarlılığını garanti altına alır.

Faktör Analizi

M-CHAT'ın orijinal faktör yapısı üzerine yapılan çalışmalar, otizmin çok boyutlu doğasını yansıtan çeşitli faktörler önermiştir. Tipik olarak, ölçek maddeleri üç ana bileşen etrafında toplanma eğilimindedir: 1) Sosyal Etkileşim ve Ortak Dikkat, 2) İletişim Gecikmeleri ve 3) Tekrarlayıcı Davranışlar.

Türkçe adaptasyon çalışmasında (Kondolot, 2014) yapılan faktör analizinin sonuçları, ölçeğin orijinal yapısını koruyup korumadığını veya kültürel farklılıklar nedeniyle yeni faktörlerin ortaya

ç?k?p ç?kmad???n? belirlemek aç?s?ndan önemlidir. Bu analizler, ölçe?in Türkiye'deki psikometrik yap?s?n?n geçerlili?ini desteklemek için kritik öneme sahiptir.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptasyon) / Ebeveyn Raporlu Tarama Testi

Format: 20 maddelik evet/hay?r format?nda kontrol listesi (Orijinal M-CHAT-R/F versiyonu, 20 madde ve ek bir takip görüşmesi bile?eni içerir).

Language Available: Türkçe (Türk Adaptasyonu) ve orijinal olarak İngilizce (Çok say?da dile çevrilmi?tir).

Population Group: Klinik ve Toplum Örneklemi (Türkiye'deki adaptasyon çal??mas? Kayseri popülasyonunu içerir).

Age Group: 18-24 ayl?k çocuklar (Genel M-CHAT kullan?m? 16-30 ay aral???n? kapsar).

Population Details: Erken çocukluk dönemindeki toddler grubu. Adaptasyon çal??mas?, otizm riski ta??yan veya ta??mayan genel popülasyonu hedeflemi?tir.

Test Methodology: Ölçek, ebeveynlere veya birincil bak?c?lara çocu?un belirli davran??lar? (örne?in, i?aret etme, taklit etme) ne s?kl?kla sergiledi?i sorularak uygulan?r. Puanlama, risk düzeyini (düşük, orta, yüksek) belirlemek için kullan?l?r ve yüksek riskli vakalar ileri tan? için yönlendirilir. Orijinal M-CHAT-R/F, orta riskli çocuklara bir takip görüşmesi (Follow-up Interview) yap?lmas?n? zorunlu k?larak yanl?? pozitif oran?n? dü?ürmeyi hedefler.

Anahtar Kelimeler

M-CHAT, OSB, Sosyal İletişim, Ortak Dikkat, Erken Müdahale, Türkiye Adaptasyonu, Kayseri.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses: mkondolot@erciyes.edu.tr

Correspondence Address: Meda Kondolot (Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 2014 Doktora Tezi).

Finansman, Ücret ve Test Yolu

M-CHAT, genellikle klinik kullan?m için ücretsiz ve kamuya açık bir tarama aracıdır. Ölçe?in

kullan?m? ve da??t?m? için orijinal geli?tiricilerin web sitesi üzerinden izin al?nmas? önerilir.

Türkçe adaptasyon ve geçerlik-güvenirlik çal??mas? 2014 y?l?nda tamamlanm??t?r.

Orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [m-chat-modified-checklist-for-autism-in-toddlers-tarama-testi-toad.pdf](#)

Kaynakça

Kondolot, M. (2014). *Otizm spektrum bozukluklar?n?n tan?s?nda M-CHAT (Modified Checklist for Autism in Toddlers) Tarama Testi'nin geçerlik-güvenirli?i, Kayseri'de 18-24 ayl?k çocuklarda otizm spektrum bozukluklar?n?n s?kl??? ve etiyolojide baz? çevresel faktörlerin rolü* (Doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sa?lık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Robins, D. L., Fein, D., Barton, M. L. (2001). The Modified Checklist for Autism in Toddlers (M-CHAT): An initial investigation of screening performance. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 31(2), 131-144. (Orijinal ölçek referans?.)

M-CHAT (Toddlerlarda Otizm ?çin Düzenlenmi? Kontrol Listesi) Tarama Testi Maddeleri

ÖNEML?: Bu bölüme ait ölçek maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte yer almamaktadır. A?a??daki metin, adaptasyon çal??mas?n?n odakland??? testin genel yap?s?n? temsil etmektedir. Maddelerin orijinal Türkçe çevirisi ve içeri?i için yukarıda belirtilen Kondolot (2014) doktora tezine ba?vurulmas? gerekmektedir.

M-CHAT, ebeveynlere çocu?un a?a??daki gibi temel davran??lar? gösterip göstermedi?ini soran 20 maddeden oluşur:

Çocu?unuzun hiç parmakla i?aret etti?ini veya bir ?eye dikkat çekmek için gösterdi?ini fark ettiniz mi?

Çocu?unuz hiç taklit oyunlar? oynad? m? (örne?in, size yemek pi?iriyormu? gibi yapmak, bir bebekle ilgilenmek)?

Çocu?unuzun yüzünüze bakarak gülümsemesini taklit etmeye çal???yor musunuz?

Çocu?unuzun herhangi bir nesnenin belirli bir k?sm?na a??r? odakland???n? fark ettiniz mi?

Çocu?unuz ismini ça??rd???n?zda dönüp bak?yor mu?